

BUBÓ, -OT

Forat de *Bubó*, a la munt. damunt la qual hi ha Llastarri (V. Oliva, parlar de Sopeira, *Congr. Ll. Cat.* 430 ss.) Tant aquest com els següents vénen d'un nom local del gran ocell nocturn (*duc* o *cabrer*) que s'amaga en aquests llocs, veg. cites en el *DECat* i *DCEC* (s. v. *bubo*). Canal des *Bubot* te. Alcúdia (XL, 79.12, 77.14, 80.3; Masc. 6D9); també Canal des *Bugots*, cap als Òscols (79.13). El m. Despuig posa *Bubots* a Fe-¹⁰lanitx, i a Santanyí jo vaig oir *babot*; a Algaida, pda. Na *Bubòta*, on l'inf. va confirmar aquest nom del m. Masc. 27E1. Cf. «Raia del *Bubo*» te. Crevillent, 3 k. a l'O. de la vila, a la vall que ve del trifini amb Asp i el Fondó de les Neus; i «Font del *Bubo*», mateixa¹⁵ distància, però al SO., en la vall que ve de Catí (mapa Lledó-Davó).

BUC

Veg. *DECat* designant en toponímia paratges en forma de concavitat: el rusc d'abelles; la corba d'una collada etc. (cf. els freqüents *Coll Tort*, *el Corb*, *coll Pan* PANDUS). *Coll del Buc*, per on puja cap a Espi-²⁵nvels el camí des de St. Sadurní d'Osormort (1925): a. 1133: «in parr. Sti. Saturnini de Planees [alias d'Osormort] --- alodium q. habeo in loco voc. *Bugo*» (Albon, *Cart. Temple*, § 54). Uns 13 k. al SE. d'aquesta hi ha una altra collada, per on la ctra. passa de la³⁰ vall d'Arbúcies a la de Breda, el nom de la qual no he pogut aclarir prou (per les deformacions que introdueixen les guies i mapes dels excursionistes): uns *Burderiol*, altres *Buc de Riol* (potser *Buc d'Ariol* < *Ariol*?), sobre el qual veg. s. v. *Aries*); i cf. encara *Norri* s. v. *Andorra*, nota 11. Es pot sospitar que sigui alteració d'això mateix (amb *kd* > *t*), la vall i pic de *Botariol* en el Capcir, a la r. entre Font-rabiosa i lo Pla de Queragut (1960).

Buc fou una antiga parr. del bisbat de Vic, que en⁴⁰ les llistes de cap al S. XII, p. p. Pladevall (246) figura en la forma *Bug* en la tercera; i *Pu* VIII: probablement *P-* error (scil.: *8 denarios debent* corr. *Buc* VIII) en la segona; i en nota la situa a Bages: ell mateix em comunica nota d'una venda de l'a. 951, d'un doc. de St. Benet de Bages (*Bibl. Univ. Bna.*, núm. 352), relativa a Castellnou: «in com. Manresa te. de *ipso Bugo* prope *Auria*» (o sigui el riu de Santpedor). Doncs: *buc* 'llit d'un torrent'. Cf. *Bugatell* art. infra.

Roll de Buc te. Patraix (xxx, 132.4). A Mall. *Buc*⁵⁰ o Pla de *Buc*, com diuen a Sta. Ma. del Camí (XL, 34.2, segons l'erudit local Bestart) figura com a poss. en el mapa Despuig, avui «establida» (Masc. 18F3), troba el Sr. Bestart que prengué nom d'un tal *Des Buc* (cf. el que dic, s. v. *Arroengat*).

Can Buquet, mas ja antic, dalt de Premià de Dalt (1914, 1932).

Serrat del *Bugadé(r)*, prop de Comajor te. Calce (xxv, 148.24) 'abellar, conjunt de bucs d'abella'.

*Buc*ret, V. La FreitaBUCLARIX, *Aben* ~

Crec que és lectura errònia per *Beklarix* = *Biclarès* (V. *Beclara*, la forma popular de *Vallclara*, al peu de Prades).

BUDA

Illa de B., en el delta de l'Ebre. En el *DECat* (II, 30, n. 2) ja defenso satisfactòriament, contra les objeccions cronològiques, l'etimologia morisco-mossàrab *BŪDA* 'planta de boga'.

De res no serviria imaginar que pugui venir d'algun NP aràbic en *Abu-*, no sols perquè no hi ha cap arrel aràbiga que ho substanciés (*Budat*, *Bu d-da^oa*,²⁰ i *Bu-da^oay* figuren en *GGAlg*; però res d'això en les fonts beduïnes, egípcies etc., i no deuen ser aràbics, potser berebers?), sinó perquè un nom en *Abu-* mai s'hauria pogut accentuar a la *u*; i si fos veritat que fos zona coberta pel mar fins fa poc, tampoc hi escauria un NP aràbic.

Altrament en la recent Assemblea d'Estudis Comarcals de Tortosa, octubre 1991, hom ha demostrat que en aquest sector del Delta hi ha altres noms ben antics (recordo *El Trabucador* i d'altres). És inobjectable, doncs, admetre que hi hagi quedat *buda* 'paratge de boga' en forma fonètica mossàrab. Car així tampoc hi pot haver objecció cronològica. I no hi ha altre origen concebible, perquè fóra ridícula la idea que pugui venir del nom de *Buddha*.

N'hi ha encara una confirmació en el nom de la pda. i sèquia de *Buda*, en el Xúquer (te. Albalat de la Ribera xxxi, 49), on retrobem la forma mossàrab de l'hispano-líbero-romànic *BUDA* 'planta d'aiguamoll', mantiguda intacta pels moriscos; V. altres deriv. arcaics d'aquest fitònim, s. v. *Boet* i *Boga/Bova*.

Fora del mossàrab. La *Roca de Buell*, que devia ser arran del Ter, cap a la confluència amb la Riera Major de les Guilleries: nom que trobo en docs. dels Ss. XI-XIII. En aquest, a. 1239, CCandi ha llegit bé *Buell*, en els altres una impossible forma *Buoll* o *Buollo*. Any 1010: «B. de Cabrera comprà a B. de Sta. Eugènia --- totes ses pertenençies en los termes de *Sau*, *Vilanova*, *Querós*, *Tavertet* y en la roca de *Buoll*»; 1239: «illa rocha de *Buollo* --- vel in aliis ultra collem de *Sauo*» (*Mi. Hi. Cat.* II, 463): és sabuda la quasi identitat de les lletres *e* i *o* en l'escriptura d'aquest temps. Tal com en *BUDETUM* > *bubedo* (i cat. *Boet*) aquí es deu tractar d'una plançonada de boga, en aiguamoll, però en la forma diminutiva **BUDETULUM*,⁵⁵ tal com *Llorell/Lloret*, *Rourell/Rouret*, *Avededa/Avedella*, *Canavelles* etc.

I qui sap si vindria també de *BUDETULA*, en plural, *La Buelta*, pda. de Montesa xxxii, 56.12, car ens costa creure en un castellanisme tan extraordinari i en una⁶⁰ vall de llenguatge tan conservador (amb *T'L* > *ll*).